

звільненими з місць позбавлення волі», враховуючи, що в умовах воєнного стану підвищену суспільну небезпеку несуть також й інші особи, як от: колаборанти, державні зрадники, різноманітні злочинні авторитети, та ін., які використовуються державою-агресором для ведення підривної діяльності в нашій державі;

3) удосконалення взаємодії правоохоронних органів з питань встановлення та контролю за реалізацією заходів адміністративного нагляду у відповідних населених пунктах України, куди звільняються особи, щодо яких судом встановлено зазначений державний примус [2].

Зазначений авторський підхід ґрунтується на сучасних офіційних статистичних даних, що стосуються кримінальних правопорушень проти правосуддя (їх стану, рівня, динаміки тощо), а також на відповідних наукових розробках, предметом яких виступає адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі [3].

Отже, слід констатувати, що в наявності прикладна проблема, яка є актуальною в умовах воєнного стану, та потребує нової оцінки на всіх рівнях (законодавчому, доктринальному (науковому) та правозастосовному).

Список використаних джерел

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 2-ге вид., перероб. і допов./ за заг.ред. О. М. Джужі, А.В. Савченка та В. В. Чернея. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

2. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі: наказ Державного департаменту України з питань виконання покарань від 04.11.2003 N 1303/203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0046-04#Text>.

3. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора України*. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>

Ясеницький Юрій Ігорович,
аспірант Науково-дослідного інституту
публічного права

СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ ПОГРОЗИ АБО НАСИЛЬСТВО ЩОДО ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ

Суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень проти працівників правоохоронних органів часто відрізняються від суміжних діянь наявністю специфічного умислу, мотивації та конкретної мети, спрямованої на отримання певної вигоди або помсти працівнику правоохоронних органів, що пов'язано із виконанням останнім свої

безпосередніх службових обов'язків. Такі ознаки відіграють важливу роль під час кваліфікації кримінально протиправного діяння. Це можна пояснити тим, що саме вказаний елемент складу правопорушення дає можливість оцінити ступінь суспільної небезпеки особи, а також встановити мотивацію протиправного вчинку. Особливої уваги потребують протиправні діяння насильницького спрямування, а також ті, що посягають на особливо важливі суспільні відносини та суб'єктів останніх. У цьому контексті мова йде про кримінальні правопорушення проти працівників правоохоронних органів [1, с. 293].

Суб'єкту кримінального правопорушення передбаченого ст. 345 КК України притаманні такі ознаки: фізична особа; осудність; досягнення певного віку. Отже, суб'єктом за цією нормою може бути лише фізична особа: громадянин України, особа без громадянства, іноземець (при умові, що він не володіє дипломатичним імунітетом) [2].

Суб'єктом будь-якого кримінального правопорушення може бути тільки осудна особа, тобто особа, яка здатна віддавати звіт своїм діям і керувати ними. При вчиненні кримінального протиправного діяння передбаченого ст. 345 КК України [2], осудність суб'єкта полягає в розумінні (усвідомленні) того, що він вчиняє протиправні дії, а саме: погрожує вбивством працівнику правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; погрожує вбивством близьким родичам працівника правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; погрожує насильством працівнику правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; погрожує насильством близьким родичам працівника правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; погрожує знищенням чи пошкодженням майна працівника правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; погрожує знищенням чи пошкодженням майна близьких родичів працівника правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; заподіює побіи працівнику правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; заподіює побіи близьким родичам працівника правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; заподіює легке тілесне ушкодження працівнику правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; заподіює легке тілесне ушкодження близьким родичам працівника правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; заподіює середньої тяжкості тілесне ушкодження працівнику правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; заподіює середньої тяжкості тілесне ушкодження близьким родичам працівника правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових

обов'язків; заподіює тяжке тілесне ушкодження працівнику правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків; заподіює тяжке тілесне ушкодження близьким родичам працівника правоохоронного органу, у зв'язку із виконанням останнім службових обов'язків [3, с. 16].

На підставі аналізу чинного кримінального закону можна дійти висновку, що суб'єктом кримінального правопорушення передбаченого ч. 1 ст. 345 КК України є особа, яка на момент вчинення кримінального протиправного діяння досягла 16-річного віку, а за ч. 2 та ч. 3 ст. 345 КК України – особа, яка досягла 14-річного віку.

Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення за ст. 345 КК України характеризується виною у формі прямого умислу. Інтелектуальна ознака – суб'єкт усвідомлює фактичну сторону своїх дій, а саме те що він, як вже зазначалося при характеристиці осудності, тобто вчиняє погрозу або заподіює [4].

Вольова ознака прямого умислу – психічне ставлення суб'єкту до вчинення злочину, передбаченого ст. 345 КК України, полягає в тому, що він не тільки усвідомлює об'єктивні ознаки цього кримінального правопорушення, але й бажає вчинити це діяння. Вольовий момент вказаного злочину означає бажання суб'єкта спрямоване на: висловлення погрози, заподіяння побоїв, тілесного ушкодження.

Такі факультативні ознаки суб'єктивної сторони, як мотив та мета, законодавцем прямо не визначені у диспозиції аналізованої статті. Однак варто підтримати позицію визначену законодавцем відносно того, що зазначені вище діяння винна особа повинна вчинити саме у зв'язку із виконання працівником правоохоронного органу своїх службових обов'язків, тобто обов'язковою ознакою досліджуваного кримінального правопорушення є мета, яка виражена законодавцем через конструкцію «у зв'язку з...» та полягає в бажанні винного реалізувати діяння, спрямоване на спричинення шкоди працівнику правоохоронного органу через (у зв'язку з) виконання ним своїх службових обов'язків. При цьому, враховуючи особливий статус вказаних працівників, а саме те, що головною метою їх діяльності є підтримання правопорядку в державі, виявлення та запобігання вчиненню кримінальних правопорушень, при вчиненні посягань на таких осіб дії винної особи повинні кваліфікуватися однаково, не залежно від того, чи вчиняє вона такі діяння, у зв'язку із тим, що правоохоронець здійснює одне або декілька пов'язаних між собою діянь, у зв'язку із виконанням службових обов'язків або ж у зв'язку з тим, що особа за родом діяльності відноситься до правоохоронної системи.

Мотивом погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу може бути прагнення перешкодити потерпілому у момент посягання або в майбутньому виконувати свої службові обов'язки. В якості мотиву погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу може виступати також помста за виконання цих обов'язків у минулому. Таким чином, погрози або насильства щодо потерпілого за часом може не співпадати із службовою діяльністю, яка зумовила злочинну поведінку.

Якщо особі, вказаній у ст. 345 КК України, шкоду здоров'ю заподіяно не у зв'язку з її службовою діяльністю, а з інших мотивів (особиста неприязнь, ревності, хуліганські спонукання, помста на побутовому ґрунті тощо), відповідальність за ст. 345 КК України виключається. Дії винного потрібно розцінювати як злочин проти здоров'я особи (ст. 121-126, 129 КК України).

Список використаних джерел

1. Кондратов В. Г. Суб'єкт злочинів, пов'язаних з посяганням на життя та здоров'я працівників правоохоронних органів. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №4. С. 292–295.
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 5 квіт. 2001 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Гладкова Є. О. Кримінально-правовий захист працівників правоохоронних органів : наук.-метод. реком. Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 48 с.
4. Вереща Р. В. Теоретико-прикладні аспекти суб'єктивної сторони складу злочину: монографія. Київ: Алерта, 2017. 568 с.